

**แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
เขต 3**

**Guidelines for Implementing Safety Measures in Educational Institutions
According to the Five Precepts and Five Virtues of the School of
Educational Opportunity Expansion, under the Surin Primary Educational
Service Area Office, Area 3**

จุฑามาศ สายสุต^{1*}, ลิน งามประโคน², และวิเศษ ชินวงศ์³

Jutamas Saisud^{1*}, Sin Ngamprakhon², and Wiset Chinnawong³

¹⁻³คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, Master of Education,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : jancyjung5@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.39

Received : May 10, 2025; Revised : July 8, 2025; Accepted : July 10, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา “สพป.สุรินทร์ เขต 3” 2) เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา “สพป.สุรินทร์ เขต 3” 3) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา “สพป.สุรินทร์ เขต 3” รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา “สพป.สุรินทร์ เขต 3” ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 70 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา/รักษาการ 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน และครูฝ่ายปกครอง 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาละ 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 210 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2. วิธีการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา “สพป.สุรินทร์ เขต 3” ประกอบด้วย 4 ด้าน ด้านละ 2 ประเด็น ได้ประเด็นละ 2 วิธี รวม 16 วิธี 3. แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยาย

Citation : Saisud, J., Ngamprakhon, S., & Chinnawong, W. (2025). Guidelines for Implementing Safety Measures in Educational Institutions According to the Five Precepts and Five Virtues of the School of Educational Opportunity Expansion, under the Surin Primary Educational Service Area Office, Area 3. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(4), 33–48. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.39>

โอกาสทางการศึกษา “สพ.สุรินทร์ เขต 3” มี 4 ด้าน ด้านละ 2 ประเด็น ได้ประเด็นละ 2 แนวทาง รวม 16 แนวทาง

คำสำคัญ (Keywords) : การดำเนินงานความปลอดภัย, หลักเบญจศีล เบญจธรรม, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the current state of school safety operations in opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, 2) to examine the methods of implementing school safety operations based on the principles of the Five Precepts (Pañca-sīla) and the Five Virtues (Pañca-dhamma) in opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, and 3) to propose approaches for implementing school safety operations based on the principles of the Five Precepts and the Five Virtues in opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. The research employed a mixed methods research design. Quantitative data were collected using questionnaires from respondents. The sample size for this study was determined using the Krejcie and Morgan table for estimating sample size, drawn from all 70 opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 during the academic year 2024. Key informants included 1 school administrator or acting administrator, 1 guidance teacher, and 1 discipline teacher from each school, totaling 210 respondents. Additionally, structured interviews were conducted with 7 key informants. The statistical tools used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis for qualitative data.

The research findings revealed that: 1) The overall state of safety operations in opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 for 4 aspects was at a high level. 2) The methods of implementing school safety operations based on the Five Precepts (Pañca-sīla) and the Five Virtues (Pañca-dhamma) in opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 consisted of 4 aspects, 2 issues on each aspect, and 2 methods for each issue, totaling 16 methods. 3) The proposed guidelines for implementing school safety operations based on the Five Precepts and the Five Virtues in opportunity expansion schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 consisted of 4 aspects, 2 issues on each aspect, and 2 approaches for each issue, totaling 16 approaches.

Keywords : Safety Operations, The Five Precepts and Five Virtues, Opportunity Expansion School.

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) มีการวางแนวทางเพื่อบริหารจัดการหรือป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังจากเกิดเหตุจนครบกระบวนการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) แม้

Citation : จุฑามาศ สายสุด, สัน งามประโคน, และ วิเศษ ชินวงศ์. (2568). แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลัก

เบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วารสาร
ราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 33–48. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.39>

กระนั้นก็ตาม การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติของหน่วยงานต่าง ๆ ยังคงมีอุปสรรคและความท้าทายหลายมิติ

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้แก่ 1) ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม 2) ปลุกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และโซเชียลอย่างสร้างสรรค์ 3) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) พัฒนาบทบาทและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมในโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556)

แม้จะมีนโยบายและแนวทางที่ชัดเจนจากภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังเกิดคำถามขึ้นว่า "แม้ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญและมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน แต่ในการนำนโยบายเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทจริงของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการหลักธรรมเบญจศีลและเบญจธรรม จะมีปัจจัยความสำเร็จหรือข้อจำกัดที่ควรพิจารณาอย่างไร เพื่อให้การดำเนินงานความปลอดภัยเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ความหมายของความปลอดภัย คือ ภาวะของการรอดพ้นจากอันตราย ความเสี่ยง รวมถึงความเสียหายต่อร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน (กัมปนาท นาคบัว, 2565) โดยเป็นการใช้ชีวิตอย่างปราศจากความเสี่ยง มีความมั่นใจ และมีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ (จารุวรรณ เหยิบไธสงค์, 2563) ความปลอดภัยยังรวมถึงการมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงปัญหาที่ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น (ปราณี อินทรักษา, 2554) ในระดับองค์กร ยังเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่เป็นระบบ (ศูนย์ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560) สรุป ความปลอดภัยคือ การดำรงชีวิตที่ปราศจาก

อันตรายต่อตนเอง ร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน ผ่านการป้องกัน หลีกเลี่ยงความเสี่ยงและพฤติกรรมที่ก่อปัญหา ทั้งในระดับบุคคลและระดับระบบการจัดการ

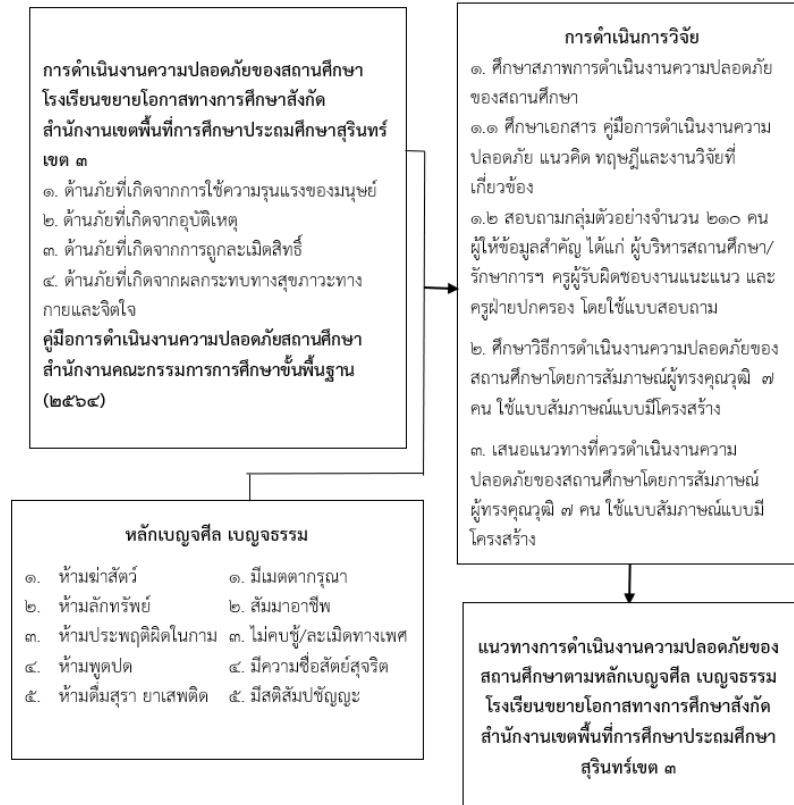
ความหมายของความปลอดภัยของสถานศึกษา คือ การดำเนินการเพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่นักเรียนตลอดช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (ชัต แก้วฉวี, 2545) ถือเป็นบทบาทสำคัญของสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) การดำเนินการนี้ต้องสอดคล้องกับกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองและส่งเสริมสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งแนวคิดความปลอดภัยสำหรับเด็กนี้มีพื้นฐานพัฒนาการมายาวนาน (กฤษฎา ศรีสุชาติ, 2559) แม้การปฏิบัติอาจพบความท้าทาย แต่ความปลอดภัยของนักเรียนยังคงเป็นสิทธิพื้นฐานที่ต้องได้รับการดูแล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) สรุป ความปลอดภัยของสถานศึกษา คือ การดำเนินการร่วมกันของทุกฝ่ายตามกรอบกฎหมาย เพื่อป้องกันอันตรายและคุ้มครองสวัสดิภาพของนักเรียนในทุกมิติระหว่างที่อยู่ในความดูแลของสถานศึกษา

การดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ประกอบด้วย มาตรการป้องกันอุบัติเหตุในด้านกายภาพและกิจกรรมต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ควบคู่กับกระบวนการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบเมื่อเกิดเหตุ การดำเนินงานนี้เน้นบทบาทบุคลากรและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อจัดการกับภัยอันตรายหลากหลายรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม, 2564) สรุปโดยย่อที่สุด การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา คือ การใช้มาตรการป้องกันควบคู่กับกระบวนการช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อรับมือกับภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

หลักธรรมเบญจศีลและเบญจธรรม เป็นหัวใจพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา เบญจศีล คือ ข้อปฏิบัติ 5 ประการเพื่อละเว้นการกระทำชั่วทางกายและวาจา เช่น ไม่ฆ่า ไม่ลัก ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดเท็จ ไม่ดื่มสุรา (คณาจารย์สำนักพิมพ์เสียงเชียง, 2549) ซึ่งเป็นพื้นฐานความสงบสุข (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต, 2551) ส่วนเบญจธรรม คือ หลักปฏิบัติ 5 ประการที่ส่งเสริมให้ประพฤติดีงามและพัฒนาจิตใจ เช่น เมตตากรุณา สัมมาอาชีวะ สัจจะ (บุญมี แท่นแก้ว, 2545) หลักธรรมทั้งสองนี้ทำงานร่วมกันเพื่อให้บุคคลและสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างดีงาม

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตาม หลักเบญจศีล เบญจธรรมโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รายละเอียด	ประชากร (Population)	กลุ่มตัวอย่าง (Sample)
ประเภท	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2567
สังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
จำนวน สถานศึกษา	81 โรงเรียน	70 โรงเรียน
วิธีการกำหนด ขนาด	-	กำหนดขนาดโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan
วิธีการสุ่ม	-	ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	-	1. ผู้บริหารสถานศึกษา/รักษาการฯ 1 คน 2. ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว 1 คน 3. ครูฝ่ายปกครอง 1 คน
จำนวนผู้ให้ข้อมูล สำคัญรวม	-	210 คน (3 คน 70 สถานศึกษา)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม ที่ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบสอบถาม ให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 1 ชุด มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับวิธีและแนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยคัดเลือกประเด็นคำถามจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดด้านละ 2 ข้อ มาออกแบบ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน โดยการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ ของแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ รูป/คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เกี่ยวกับวิธีและแนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูล ที่รวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบ วิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถาม หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of item objective congruence: IOC) ซึ่งค่าดัชนี IOC ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามได้ค่า $IOC = 0.67$ ขึ้นไป ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) นำข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกไปเทียบกับค่าวิกฤติ ($\alpha=.05$) โดยมีค่าระหว่าง 0.20-1.00 เป็นข้อที่นำไปใช้ได้ นำแบบสอบถามในข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ใช้ได้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า 0.964 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ชนิด 5 ตัวเลือก มีเกณฑ์การให้คะแนนวิเคราะห์ค่า สถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์เพื่อหาระดับสภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)จากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประมวลผลและนำข้อสรุปผลการสัมภาษณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) สรุปวิธีและแนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผลการวิจัย (Research Results)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.18 เรียงจากมากไปหาน้อยเป็นรายด้าน ได้ดังนี้ ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ค่าเฉลี่ย 4.29 ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ค่าเฉลี่ย 4.28 ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ค่าเฉลี่ย 4.19 ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ค่าเฉลี่ย 3.96

2. วิธีการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามหลัก เบนจิสล เบนจธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ 1.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระเบิด 1) จัดกิจกรรมโดยวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามฆ่าสัตว์ หลักเบนจธรรม มีความเมตตากรุณา 2) จัดทำคู่มือความปลอดภัยและชักซ้อมแผนเผชิญเหตุ สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามฆ่าสัตว์ หลักเบนจธรรม มีความเมตตากรุณา 1.2 สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาสารเคมีและวัตถุอันตราย 1) จัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบนจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ 2) ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบนจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ

2. ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 2.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการเผชิญเหตุภัยจากธรรมชาติ 1) ชักซ้อมเผชิญเหตุ เสริมความรู้ความเข้าใจจากภัยธรรมชาติรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบนจธรรม มีสติสัมปชัญญะ 2) ดำเนินการจัดทำแผนเผชิญเหตุป้องกันภัย สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบนจธรรม มีสติสัมปชัญญะ 2.2 สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารประสานงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนได้ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับภัยธรรมชาติ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบนจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ 2) จัดทำข้อมูลเบอร์โทรติดต่อเพื่อช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์ สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบนจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ

3. ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ 3.1 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิต จากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมและ 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้เคารพสิทธิหน้าที่ และเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ เบนจธรรม มีเมตตากรุณา สัมมาอาชีวะ 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านอาชีพอย่างรอบด้าน สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ เบนจธรรม มีเมตตากรุณา สัมมาอาชีวะ 3.2 สถานศึกษาจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือหากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม 1) คณะกรรมการเฝ้าระวัง คัดกรอง และจัดทำข้อมูลนักเรียน สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามพูดปด หลักเบนจธรรม มีเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต 2) ประสานงานความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับหลักเบนจิสล ห้ามฆ่าสัตว์ หลักเบนจธรรม มีเมตตากรุณา

Citation : จุฑามาศ สายสุด, สัน งามประโคน, และ วิเศษ ชิมวงศ์. (2568). แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลัก เบนจิสล เบนจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(4), 33–48. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.39>

4. ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ 4.1 สถานศึกษาจัดให้มี

คณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการเกี่ยวกับภาวะจิตเวชของผู้เรียน 1) แต่งตั้งคณะกรรมการเฝ้าระวัง
สำรวจ คัดกรอง นักเรียนกลุ่มเสี่ยง สอดคล้องกับหลักเบญจศีล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรายาเสพติด หลัก
เบญจธรรม เชื่อสัจสุจริต มีสติสัมปชัญญะ 2) ผู้รับผิดชอบจัดข้อมูลเบอร์โทรเพื่อติดต่อประสานงานกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อ สอดคล้องกับหลักเบญจศีล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรายาเสพติด หลักเบญจ
ธรรม เชื่อสัจสุจริต มีสติสัมปชัญญะ 4.2 สถานศึกษามีการกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชและ
ความผิดปกติด้านจิตใจของผู้เรียน 1) จัดกิจกรรมโดยเชิญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้
สอดคล้องกับหลักเบญจศีล ห้ามพูดปด ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีความเชื่อสัจสุจริต
มีสติสัมปชัญญะ 2) จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิต และการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับหลัก
เบญจศีล ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีสติสัมปชัญญะ

วิธีการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต ๓

๑. ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์

๑.๑. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระเบิด และสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	๑.๒. สถานศึกษาจัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาสารเคมีและวัตถุอันตราย ตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา
๑.๑.๑ จัดกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบิดให้แก่ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ (หลักเบญจศีล ห้ามฆ่าสัตว์ หลักเบญจธรรม มีความเมตตากรุณา)	๑.๒.๑ จัดตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถและหามาตรการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการใช้สารเคมีและวัตถุอันตราย (เบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรายาเสพติด หลักเบญจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)
๑.๑.๒ จัดทำคู่มือความปลอดภัยของสถานศึกษาดำเนินการของโรงเรียนและชักชวนแผนเผชิญเหตุเกี่ยวกับภัยจากรเบิด (หลักเบญจศีล ห้ามฆ่าสัตว์หลักเบญจธรรม มีความเมตตากรุณา)	๑.๒.๒ ร่วมกันปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดร่วมกันอย่างเคร่งครัด ทั้งในสถานศึกษาและชุมชน (เบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรายาเสพติด หลักเบญจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)

๒. ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

๒.๑. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการเผชิญเหตุภัยจากธรรมชาติ และสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	๒.๒. สถานศึกษาจัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารประสานงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนได้ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับภัยธรรมชาติ ตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา
๒.๑.๑ จัดกิจกรรมซ้อมเผชิญเหตุ เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติรูปแบบต่างๆ (เบญจศีล ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด หลักเบญจธรรม มีสติสัมปชัญญะ)	๒.๒.๑ แต่งตั้งคณะทำงานแบบมีส่วนร่วมในการประสานงานติดต่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)
๒.๑.๒ สสำรวจสภาพบริบทสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนเผชิญเหตุป้องกันภัยจากธรรมชาติ (เบญจศีล ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีสติสัมปชัญญะ)	๒.๒.๒ จัดทำข้อมูลเบอร์โทรติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์ (เบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)

๓. ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ

๓.๑. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิต จากกาไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมและสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	๓.๒. สถานศึกษาจัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือหากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม และสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา
๓.๑.๑ จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความตระหนักรู้เคารพสิทธิหน้าที่ และเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น (เบญจศีล ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ เบญจธรรม มีเมตตา กรุณา สันมาอาชีวะ)	๓.๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการในการเฝ้าระวัง คัดกรอง และจัดทำข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงต่อการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม (เบญจศีล ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามทุบตีหลักเบญจธรรม มีเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต)
๓.๑.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะด้านอาชีพอย่างรอบด้านให้แก่ักเรียนและผู้ประกอบการ (เบญจศีล ห้ามฆ่าสัตว์ ห้ามลักทรัพย์ เบญจธรรม มีเมตตา กรุณา สันมาอาชีวะ)	๓.๒.๒ ประสานงานความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล ห้ามฆ่าสัตว์ เบญจธรรม มีเมตตา กรุณา)

๔. ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

๔.๑. สถานศึกษาจัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการเกี่ยวกับภาวะจิตเวชของผู้เรียนและสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา	๔.๒. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชและความผิดปกติทางจิตใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา
๔.๑.๑ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อ เฝ้าระวัง สำรวจ คัดกรอง นักเรียนกลุ่มเสี่ยงเพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรายาเสพติด เบญจธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)	๔.๒.๑ จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชโดยเชิญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน (หลักเบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)
๔.๑.๒ จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการรวบรวมและจัดข้อมูลเบอร์โทรเพื่อติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียนที่มีภาวะจิตเวช (เบญจศีล ห้ามทุบตี ห้ามดื่มสุรายาเสพติด เบญจธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีสติสัมปชัญญะ)	๔.๒.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิต และการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนโรงเรียน (เบญจศีล ห้ามดื่มสุรา ยาเสพติด เบญจธรรม มีสติสัมปชัญญะ)

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง วิธีการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

Citation : จุฑามาต สายสุด, ลิน งามประโคน, และ วิเศษ ชินวงศ์. (2568). แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(4), 33–48. <https://doi.org/10.14456/jasru.2025.39>

3. แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 มีดังนี้

1. ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า 1. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระเบิด 1) ควรเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญมาจัดกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากระเบิด และ 2) ควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยตามบริบทของตนเองและฝึกซ้อมแผนเผชิญเหตุในทุกๆปี 2. การจัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาสารเคมีและวัตถุอันตราย 1) ควรจัดให้มีคณะกรรมการ ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อประสานงานและขอความร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาย สารเคมีและวัตถุอันตราย และ 2) ควรประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน กำหนดมาตรการร่วมกัน กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเคมีและวัตถุอันตรายทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2. ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า 1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการเผชิญเหตุภัยจากธรรมชาติ 1) ควรสำรวจข้อมูลความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชน และ 2) ควรจัดทำช่องทางประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้และตระหนักถึงผลกระทบจากภัยธรรมชาติ 2. จัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารประสานงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนได้ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับภัยธรรมชาติ 1) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการโดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 2) ควรมีช่องทางการสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสะดวกต่อการประสานงานทั้งในและนอกสถานศึกษา

3. ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า 1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิต จากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม 1) ควรจัดกิจกรรมเสริมทักษะอาชีพแก่นักเรียนอย่างรอบด้านโดยมี ผู้ปกครองและชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และ 2) ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ให้นักเรียนเข้าใจตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง 2. จัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือหากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม 1) ควรจัดให้มีคณะกรรมการในการสำรวจ เฝ้าระวังนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ และ 2) ควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดทำข้อมูลนักเรียนและคำนึงถึงเรื่องการเปิดเผยข้อมูล เพื่อช่วยเหลือและส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า 1. จัดให้มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการเกี่ยวกับภาวะจิตเวชของผู้เรียนและสอดคล้องกับคู่มือการ 1) ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลและส่งต่อนักเรียนที่มีภาวะจิตเวช 2) ควรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ เฝ้าระวัง สังเกตอาการและพฤติกรรมนักเรียนทำความเข้าใจนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลืออย่างเหมาะสม 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชและความผิดปกติด้านจิตใจของผู้เรียน 1) ควรเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน และ 2) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สภาพการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จำนวน 4 ด้าน พบว่า

1. ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ สถานศึกษাজัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระเบิด และสถานศึกษাজัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการกำหนดข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับมาตรการแก้ปัญหาสารเคมีและวัตถุอันตราย (พระสุรชัย สุรชโย และคณะ, 2567) ได้ศึกษาเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษากับการพัฒนาปัญญาและคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่า มีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นประจำ 2 สัปดาห์ต่อครั้ง ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัยทั้ง 6 ด้าน

2. ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการเผชิญเหตุภัยจากธรรมชาติ สถานศึกษাজัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารประสานงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนได้ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับภัยธรรมชาติ (นันทนิ พิทักษ์ภควิวัฒน์, 2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถในการรับมือกับภัยพิบัติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้เรื่องภัยพิบัติหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการดำเนินชีวิต จากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม สถานศึกษাজัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือหากไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม (ศุภธัช ศรีวิวัฒน์, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลไกการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของเด็กในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ที่ประสบปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ด้านการดำเนินการเมื่อเกิดความรุนแรงโดยภาพรวมแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ ปานกลางซึ่งเมื่อมีการพบเห็นความรุนแรงพบว่า ผู้พบเห็นมักจะมีความรู้สึกลังเลตอบรับอยู่ในระดับ ปานกลาง ที่มักจะไม่ได้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดความช่วยเหลือต่อเด็กที่ถูกกระทำ

4. ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ สถานศึกษাজัดให้มีคณะทำงานหรือผู้รับผิดชอบในการจัดการเกี่ยวกับภาวะจิตเวชของผู้เรียน สถานศึกษามีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชและความผิดปกติด้านจิตใจของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) พบว่า แนวทางการปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน ด้านการปลูกฝัง และด้านการปราบปราม

ความรู้ใหม่ (New Knowledge)

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษาตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ควรมีแผนป้องกัน ให้ความรู้ เยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรง

2) ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ให้ความรู้ มีแผนป้องกันภัย และเยียวยาผู้ประสบเหตุ ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

3) ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ควรมีแผนป้องกันและให้ความรู้ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักในสิทธิของตนเอง

4) ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ควรให้ความรู้ มีแผนป้องกัน โดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ควรเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญมาจัดกิจกรรมอบรมเสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากระเบิด

2) ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ควรสำรวจข้อมูลความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นกับชุมชน และจัดกิจกรรมอบรมเรื่องภัยธรรมชาติเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเอาตัวรอดจากภัยธรรมชาติ

3) ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ควรจัดให้มีคณะทำงานในการสำรวจ เฝ้าระวังนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิ

4) ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ควรเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้เกี่ยวกับภาวะจิตเวชแก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน และหากพบว่ามีนักเรียนที่มีภาวะจิตเวช ควรประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลและส่งต่อ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบทักษะการเอาตัวรอดจากภัยในรูปแบบต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). *การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].

กัมปนาท นาคบัว. (2565). *การศึกษาแนวทางการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

จารุวรรณ เหยียบไธสงค์. (2563). *การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].

ชัต แก้วมณี. (2545). *สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].

นนทวัฒน์ อันอารี. (2566). *การจัดระบบมาตรการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานสำหรับพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมสินสาคร จังหวัดสมุทรสาคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].

นันท์ พิทักษ์ภควิวัฒน์. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถในการรับมือกับภัยพิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร].

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

บุญมี แทนแก้ว. (2545). *พุทธปรัชญาเถรวาท*. โรงพิมพ์โอ.เอส.พรินติ้ง.

Citation : จุฑามาศ สายสุด, สัน งามประโคน, และ วิเศษ ชินวงศ์. (2568). แนวทางการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา ตามหลัก

เบญจศีล เบญจธรรม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(4), 33–48. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.39>

- ปราณี อินทรักษา. (2554). *การศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 11). สำนักพิมพ์จันทร์เพ็ญ.
- พระสุรชัย สุรชัย, พระครูวินัยธรปรีชา ปรีชาโน, พระครูสมุห์อำนาจ กตปุญโญ. (2567). ความปลอดภัยในสถานศึกษากับการพัฒนาปัญญาและคุณธรรม. *Journal of Education and Social*, 1(2), 45–54.
- ละเอียด ศรีโสภะ. (2556). *การประยุกต์หลักเบญจศีลเบญจธรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำข่า อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- ศุภธัช ศรีวิวัฒน์. (2560). การพัฒนาโครงการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของเด็กในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ที่ประสบปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว. *วารสารสหวิทยาการจัดการ*, 1(1), 79–82.
- ศูนย์ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศปอส.). (2560). *ระบบการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2535). *เบญจศีล เบญจธรรม เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 29). โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552*. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Cheyne, A., Tomás, J. M., & Oliver, A. (2002). The effects of organizational and individual factors on occupational accidents. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 75(4), 473–488.
- Li, S.-j., Wu, C. S. T., & Wong, H. T. (2015). School safety and children health in a post-disaster community: Implications to collaborative care and service learning in school health. School of Nursing The Hong Kong Polytechnic University Hong Kong Special Administrative Region, *Journal of Acute Disease*, 46–50.
- Mayer, M. J., Nickerson, A. B., & Jimerson, S. R. (2021). Preventing school violence and promoting school safety: Contemporary scholarship advancing science, practice, and policy. *School Psychology Review*, 50(1), 131–142.
- Oliver, A., Cheyne, A., Tomás, J. M., & Cox, S. (2002). The effects of organizational and individual factors on occupational accidents. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 75(4), 473.
- Varjas, K., Henrich, C. C., & Meyers, J. (2009). Urban middle school students' perceptions of bullying, cyberbullying, and school safety. *Journal of School Violence*, 8(2), 159–176.

